

بررسی انگیزه زنان روستایی از راه‌اندازی کسب و کارهای خرد کشاورزی محور در استان‌های گیلان و مازندران

بهمن خسروی پورا^۱، مریم طهماسبی^۲ و مسعود برادران^۲

۱- استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، اهواز، ایران

۲- مدیرکل دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی (maryamtahmasbi1359@yahoo.com)

۳- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، اهواز، ایران

چکیده

بسیاری معتقدند که کارآفرینی خصیصه‌ای ذاتی بوده و برخی افراد از بدو زندگی خود کارآفرین متولد می‌شوند، اما برخی این توانایی را تا حد زیادی اکتسابی می‌دانند که حاصل یک فرآیند روان‌شناختی پیچیده بوده و در ارتباط تنگاتنگ با انگیزه فردی قرار می‌گیرد. واقعیت آن است که هنوز شناخت جامع و دقیقی نسبت به عوامل انگیزاننده افراد برای کارآفرین شدن وجود ندارد. بخش مهمی از این موضوع، به ضعف بنیان‌تئوریکی و مطالعات علمی باز می‌گردد. جامعه‌شناسان معتقدند که نیرو محرکه کارآفرینان، انگیزه‌های درونی و شخصی آن‌هاست که طی دوران زندگی با تأثیرپذیری از محیط پیرامون خود تقویت می‌شود. لذا برای کسب شناخت نسبت به چگونگی شکل‌گیری رفتار کارآفرینانه، بهتر است قبل از هر چیز دیگری، انگیزه افراد را از انجام آن مورد بررسی قرار داد. پژوهش حاضر، با توجه به اینکه در پی بررسی انگیزه زنان روستایی از راه‌اندازی کسب و کارهای خرد کشاورزی محور در استان‌های گیلان و مازندران بوده، پژوهشی کاربردی و در گروه تحقیقات غیرآزمایشی است. (۱۳۱ نفر از زنان روستایی صاحب کسب و کارهای خرد کشاورزی محور در ۱۷ شهرستان استان‌های گیلان و مازندران مورد مطالعه قرار گرفتند و ۲۳ متغیر انگیزشی در توسعه کسب و کارها بر اساس ضریب تغییرات به دست آمده، اولویت‌بندی شد. یافته‌ها حکایت از آن داشت که «دستیابی به استقلال مالی» با کسب امتیاز میانگین ۴/۵۰ از پنج، قوی‌ترین متغیر انگیزاننده برای راه‌اندازی و هدایت یک کسب و کار، «افزایش قدرت کنترل بر سرنوشت خویش»، «کمک به کاهش برخی از هزینه‌های خانواده در حوزه‌های مشخص مثل تأمین محصولات فراوری شده کشاورزی و...» و «کمک به بهبود وضعیت مالی و شرایط اقتصادی خانواده»، به ترتیب در رتبه‌های بعدی از این منظر قرار گرفتند. به این ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که اصلی‌ترین عامل برانگیزاننده زنان روستایی مورد مطالعه برای راه‌اندازی یک کسب و کار خرد کشاورزی محور در منطقه، بردستیابی به قدرت کنترل بیش‌تر بر امور زندگی با جهت‌گیری مشخص اقتصادی معطوف بوده است. بنابراین، کسب و کارهای خرد می‌توانند در پیشبرد اقتصاد خانوار روستایی و بهبود رفاه آن سهم بارز و قابل توجهی داشته باشند و از این‌رو تلاش برای توسعه این‌گونه نگاه‌ها در مسیر بیرون کشیدن افشار آسیب‌پذیر جامعه روستایی از چنگال فقر، در نوع خود یک راهبردی ارزشمند توسعه‌ای تلقی می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: انگیزه، کسب و کارهای خرد کشاورزی محور، زنان روستایی، استان‌های گیلان و مازندران